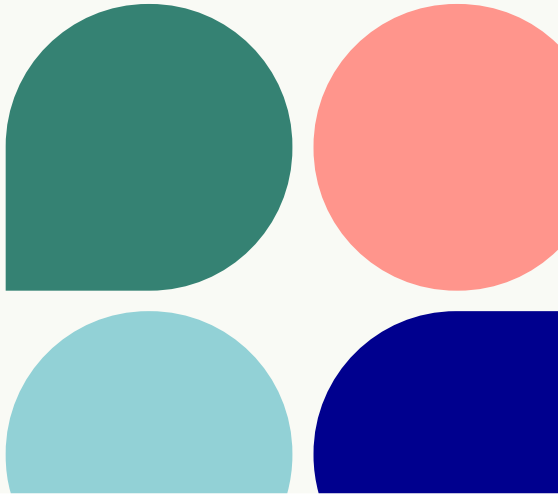
Lupa- ja valvontavirasto

Viranomaiskatsaus

Lupa- ja valvontavirasto jätevedenpuhdistamoiden ympäristölupapäätösten luvittajana ja valvojana

Jätevedenkäsittelyn koulutus- ja neuvottelupäivät 11.-12.11.2026, Joensuu

Lupa- ja valvontavirasto aloitti toimintansa 1.1.2026

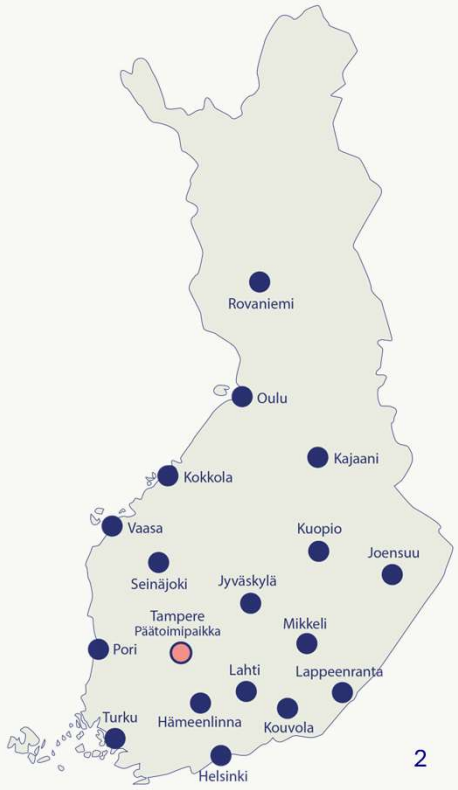
- Valtakunnallinen ja monialainen valtion keskushallinnon viranomainen
- Useiden eri alojen lupa-, valvonta-, ohjaus-, rekisteröinti- ja toimeenpanotehtäviä

Lupa- ja valvontaviraston esittelystä www.lvv.fi –sivulla:
Ympäristö ja kestävä käyttö

- Hoidamme ympäristönsuojeluun, luonnonsuojeluun ja vesienhoitoon liittyviä lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä
- Arvioimme ja ohjaamme hankkeiden ympäristövaikutuksia
- Valvomme ympäristön käyttöä ja suojelemista koskevien säännösten noudattamista
- Ohjaamme maankäyttöä ja rakentamista koskevien säännösten toteutumista

Toimipaikkoja 18

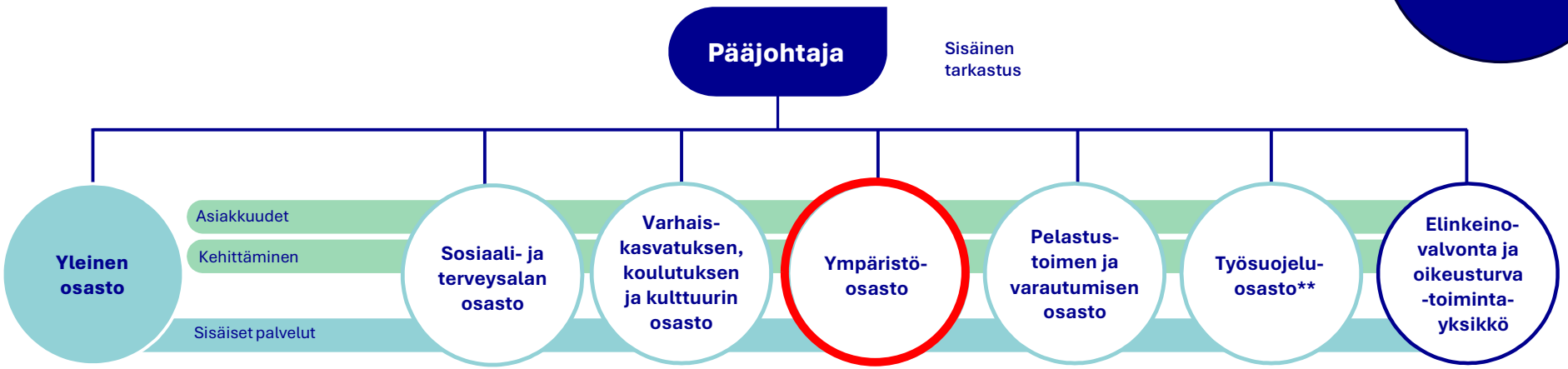
Päätoimipaikka: Tampere

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontaviraston organisaatio

lvv.fi/aiheet

n. 180 htv
”Mahdollistamme viraston tehokkaan ja sujuvan toiminnan henkilöstön ja asiakkaiden tarpeita vastaavilla palveluilla”

n. 400 htv
”Edistämme ja turvaamme perusoikeuksien toteutumista sosiaali- ja terveyden-huollossa sekä alkoholihallinnossa ja ympäristö-terveydessä”

n. 100 htv
”Edistämme ja turvaamme sivistyksellisten ja kulttuuristen perusoikeuksien toteutumista kaikissa elämäntilanteissa”

n. 750 htv
”Turvaamme monimuotoisen ja puhtaan ympäristön säilymistä tuleville sukupolville ja huolehdimme luonnonvarojen kestävästä käytöstä”

n. 45 htv
”Turvaamme lainmukaiset ja yhdenvertaiset pelastustoimen palvelut ja järjestämme varautumisen alueellisen yhteistyön”

n. 430 htv
”Vahvistamme turvallista, terveellistä ja reilua työtä monipuolisin keinoin toiminta-ympäristön muutoksiin reagoiden ja toimintaa rohkeasti kehittäen”

n. 60 htv
”Toimimme tasapuolisen elinkeinotoiminnan edistämiseksi sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeusturvan hyväksi”

Lupa- ja valvontavirasto

**Työsuojeluosasto vastaa itsenäisesti osaston asiakirjahallinnosta, käännöspalveluista ja viestinnästä.

Jätevedenpuhdistamot ympäristöluvanvaraisena toimintana

Ympäristönsuojelulaki 527/2014

Liite 1, Luvanvaraiset toiminnat
Taulukko 2

13 d) Yhdyskuntajätevesien käsittely ja johtaminen, kun kyse on asukasvastineluvultaan vähintään 100 henkilön jätevesien käsittelemisestä

Lupa- ja valvontavirasto

Perusta ympäristöviranomaisen suorittamalle valvonnalle tulee perustuslaista, jonka mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön

Valvonnalla varmistetaan, että toiminta-alueella toimitaan lakien, asetusten, lupien, ilmoitusten ja päätösten mukaisesti. Tehtävänä on varmistaa, että havaitut epäkohdat tai laiminlyönnit korjataan tai poistetaan

Suunnitelmallinen ympäristövalvonta

- Lupa- ja valvontavirastossa laaditaan vuosittain valvontasuunnitelma ja valvontaohjelma
- Valvonnan päätehtäviä ovat:
  - Määräaikaistarkastukset
  - Muut tarkastuskäynnit
  - Lausunnot ja kannanotot
  - Raportoinnin tarkastaminen
  - Häiriöilmoitusten ja luparikkomusten käsittely
  - Yleisöilmoitusten käsittely

Jätevedenpuhdistamoiden valvonta

- Lupa- ja valvontavirastossa on yhdyskuntajäteveden puhdistamoita valvontakohteina noin 385 kpl
- Lupapäätökset laaditaan eri ryhmässä kuin missä valvonta on, kuulumme kuitenkin samaan Yhdyskunnat ja infra -yksikköön
- Vesiensuojelun asiantuntijat kuuluvat Vesien- ja merenhoidon -yksikköön
- Vuoden 2026 aikana on aloitettu yhtenäistämään käytäntöjä

Lupa- ja valvontavirasto

Vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden tarkkailut

- Yleisesti käytetty termi: hava-tarkkailut
- Hava-aineita voidaan analysoida puhdistamolle tulevasta ja lähtevästä jätevedestä sekä vesistöstä (päästötarkkailu ja vesistötarkkailu)
- Valvontaryhmässä on laadittu ohjeistus mm. päästötarkkailun tiheydestä. Tarkkailu on laajempaa suuremmilla puhdistamoilla.
- Puhdistamoilla, joilla hava-aineet eivät ole säännöllisessä tarkkailussa, tehdään ensin laaja kartoitus

Lupa- ja valvontavirasto

Häiriötilanneohje

- Lupa- ja valvontavirastossa on laadittu ohje, joka sisältää periaatteet häiriö- ja poikkeustilanteiden ilmoittamisesta, näytteenotosta, tiedottamisesta, alueen siivoamisesta ja tulosten toimittamisesta.
- Kaikista puhdistamon ohituksista ja verkoston ylivuodoista tulee ilmoittaa valvojalle viimeistään seuraavana arkipäivänä YLVA-järjestelmän kautta, sähköpostilla tai puhelimitse. Mikäli ylivuodosta on ilmoitettu akuutissa tilanteessa sähköpostilla tai puhelimella, tulee häiriöilmoitus tehdä lisäksi YLVA-järjestelmään viimeistään viikon kuluessa tapahtuneesta.
- Lisäksi suuremmista ylivuodoista tulee ilmoittaa kunnan ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaiselle.
- Ohitukset ja ylivuodot huomioidaan puhdistamon kuormituslaskennassa.

Lupa- ja valvontavirasto

- Vesistö- ja kuormitusnäytteenotto tilataan
  - Ainakin yli 100 m^3 käsittelemättömän jäteveden ohitukset puhdistamolla/verkostossa/pumppaamolla tai pienemmät vuotopaikan mukaan (esim. pohjavesi- ja luonnonsuojelualueet, vedenottopaikan tai uimarannan läheisyys). Välpätty jätevesi luokitellaan käsittelemättömäksi jätevedeksi.
  - Osittain käsitellyn jäteveden puhdistamo-ohituksissa vesistötarkkailun tarpeesta tulee sopia tapauskohtaisesti valvojan kanssa
- Ylivuodoista/ohituksista, jotka ovat määrältään suuria tai sellaisista, joilla on vaikutusta alapuolisen vesistön käyttöön, tulee tiedottaa. Tiedote tulee toimittaa vähintään vaikutusalueen vedenkäyttäjille, vesialueen omistajille ja tarvittaessa alueella toimivalle medialle. Tiedottamisesta ensisijaisesti vastaa verkoston/puhdistamon omistaja, josta ylivuoto on tapahtunut.
- Jos vuodolla on vaikutusta esim. uimarantaan tai vedenottoon, niin tiedottamisessa on tehtävä yhteistyötä terveydensuojeluviranomaisten kanssa.

Velvollisuus ehkäistä ja rajoittaa ympäristön pilaantumista

- Valvontaviranomaiselle tulee ilmoittaa huoltotoimenpiteistä, joista voi aiheutua päästöjä
- Verkosto- ym. saneeraukset kootaan kirjalliseen jakso/vuosiraporttiin
- Tarkkailuohjelmia tulee tarvittaessa päivittää, niin että ne vastaavat puhdistamon rakenteita ja lupapäätösten edellytyksiä
- Ilmastonmuutoksen vaikutusten huomioiminen ennaltavarautumissuunnitelmissa
- Luparajojen ylityksistä ei tehdä häiriöilmoitusta YLVA-järjestelmään, jos eivät todellisuudessa johdu häiriö- tai poikkeustilanteesta. Asia kirjataan kerta/jakso/vuosiraporttiin.

Yhteistyöstä

https://lvv.fi/ymparisto/ylva-palvelukokonaisuus

- Puhdistamon henkilökunnan yhteystiedot tulee muutostilanteissa päivittää YLVA-järjestelmään
- Virallisia asiakirjoja toimitettaessa sähköpostilla, on hyvä toimittaa viesti sekä kyseisen puhdistamon valvojalle että LVV:n kirjaamoon (kirjaamo@lvv.fi).
- Salassa pidettävät tiedot toimitettava kirjaamon kautta selkeästi salaisiksi ilmoitettuina. YLVA-järjestelmään tallennetaan vain julkisia tietoja.
- Osalla puhdistamoista on tehty pieniä teknisiä muutoksia YLVAssa, esimerkiksi:
  - Virtaama-lomakkeet on pyritty kaikilla kohteilla saamaan vesistöön-pisteelle tuleva- ja ohitus-pisteiden sijaan. Tämä saattaa vaikuttaa raportointilomakkeiden suorasiirtoihin, jolloin voi olla yhteydessä valvojaan.
  - Prosessi (käsitelty)-lomakkeet: Kyseisille lomakkeille ei ole tarve raportoida tietoja ja näitä on osalta kohteista poistettu. Riittää: tuleva, lähtevä ja ohitus -lomakkeiden täyttäminen.
  - Kemikaalivalvonta siirtynyt YLVA-lomakkeelle – valvojat tekevät kemikaalilain valvontaa vuoden aikana osalla tarkastuksilla

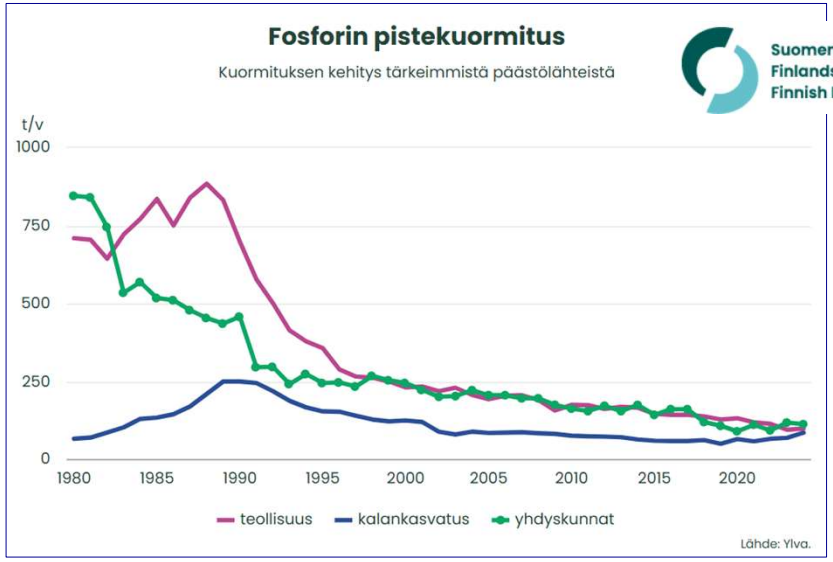
Tietoa Suomen ympäristön tilasta ja paljon muustakin

- www.ymparisto.fi -sivusto
- Yleistä tietoa + alueellista tietoa
- Sisältöä tuottavat kaikki ympäristöhallinnon virastot
- www.vesi.fi -sivusto
- Suomen tarkinta ja ajantasaisinta vesitietoa
- Tietosisällön sivustolle tuottavat Suomen ympäristökeskus, Lupa- ja valvontavirasto, Ilmatieteen laitos ja Tulvakeskus yhteistyössä vesialan asiantuntijaorganisaatioiden kanssa
- Puhdistamoiden näytetulokset ovat tärkeitä -> tietoja käyttävät valvonnan lisäksi esim. SYKE ja Tilastokeskus. Tiedoista muodostetaan EU:lle päästöraportit ja teollisuuspäästödirektiivin mukaiset tiedot laitosten lupatilanteesta.

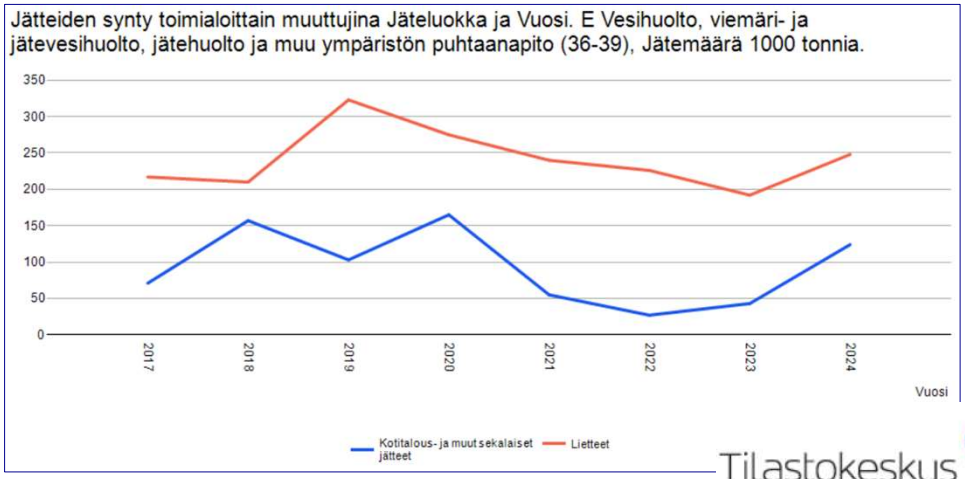
ymparisto.fi Ympäristöhallinnon verkkopalvelu

VESI.fi

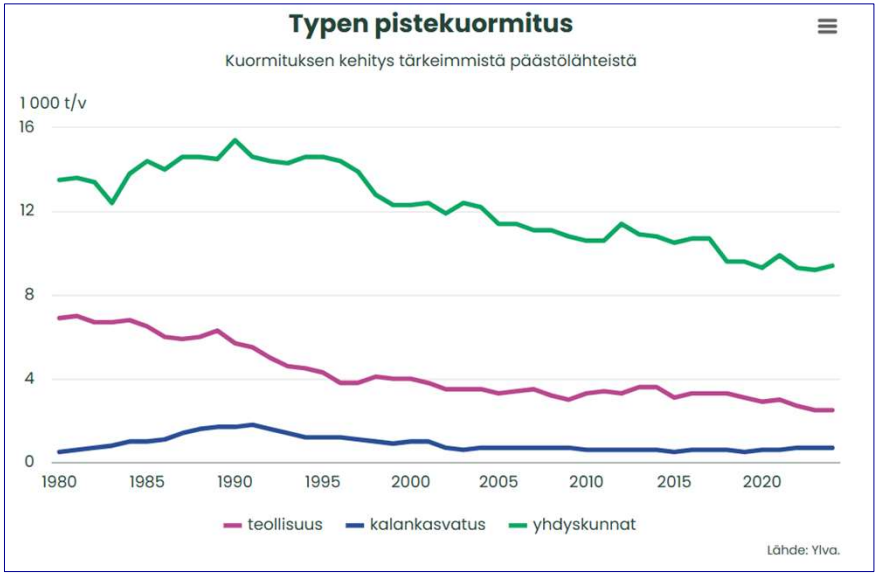

Lisäksi SYKEn sivuilla:
Avoimet ympäristötieto-järjestelmät
https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Ymparistotietojarjestelmat

Tilastokeskus

Lupa- ja valvontavirasto

Vesien- ja merenhoito

- Vesienhoitoa suunnitellaan seitsemällä vesienhoitoalueella. Vesienhoidon suunnittelusta vastaa Lupa- ja valvontavirasto. Merenhoidon suunnittelusta vastaa ympäristöministeriö yhteistyössä Lupa- ja valvontaviraston kanssa.
- Vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat päivitetään kuuden vuoden välein, suunnitelmaehdotuksia voi kommentoida
- Vesienhoitosuunnitelmien kommentointivaihe on vuodenvaihteessa 2026–27. Samaan aikaan voi antaa palautetta tulvariskien hallintasuunnitelmista.

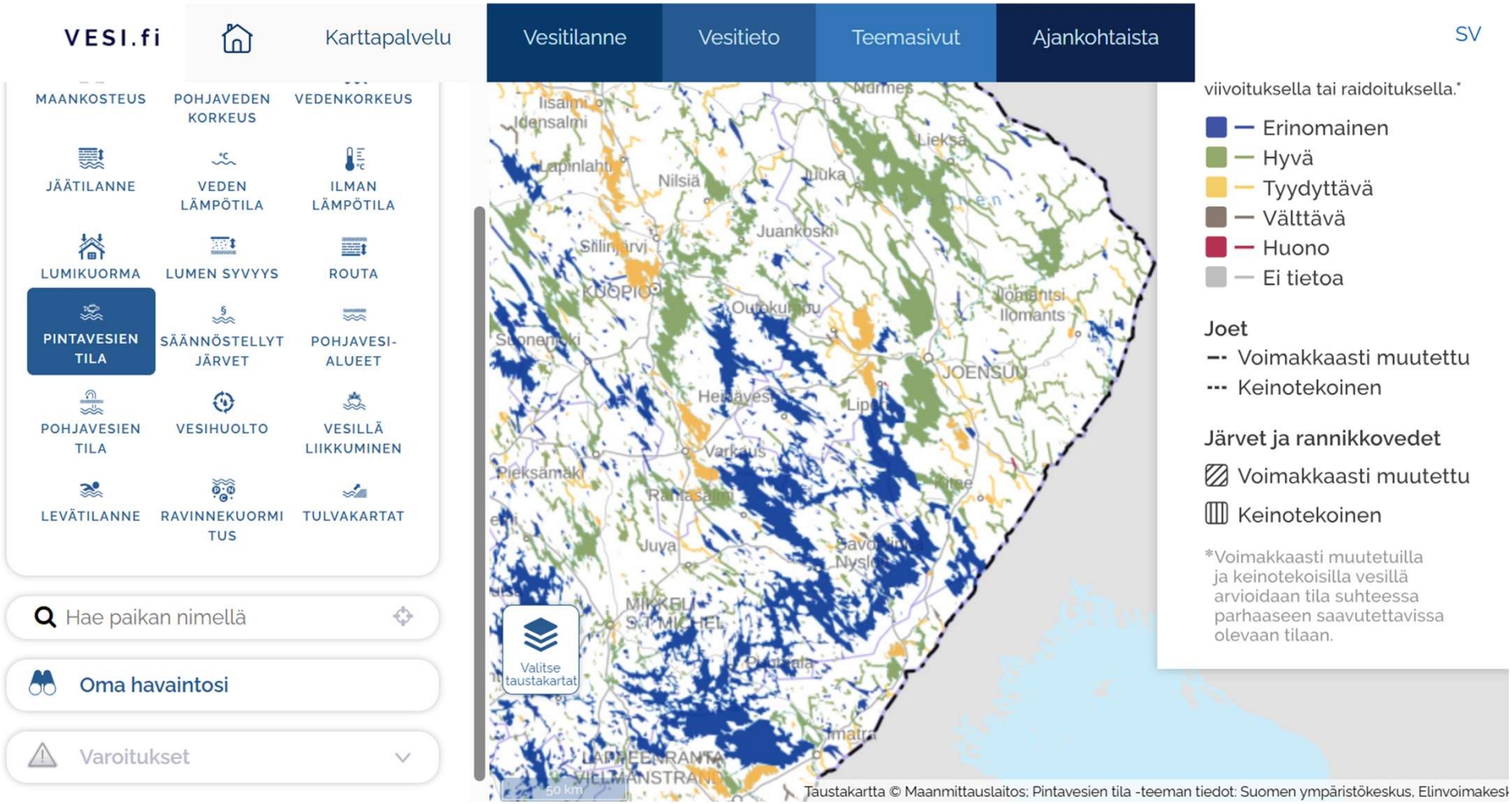
Vesienhoito - Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry

Yhdistyksen toiminta-alue kuuluu pääosin Vuoksen vesienhoitoalueeseen (VHA 1), joka kattaa Vuoksen Suomen puoleisen valuma-alueen.

Rautalammin reitin valuma-alue kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueeseen (VHA 2).

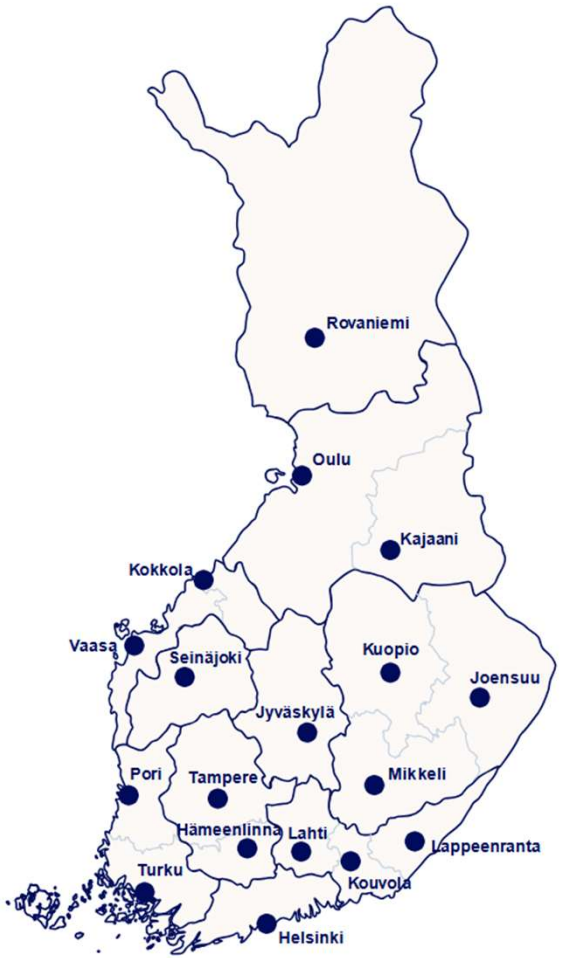
Vesienhoitoalueille on laadittu vesienhoitosuunnitelma ja suunnitelmaan sisältyvistä toimenpiteistä toimenpideohjelmat.

Vesiensuojelu (kuva pintavesien ekologisesta tilasta vesi.fi -palvelusta)

Puhdas vesi / vesihuoltolain valvonta

- Vuoden 2026 alussa aloitti toimintansa 10 elinvoimakeskusta, joissa hoidetaan ympäristöön ja luonnonvaroihin liittyvät kehittämis- ja edistämistehtävät
- Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus vastaa vesihuoltolain mukaisista valvonta- ja edistämistehtävistä keskitetysti koko Suomessa.
- Vesihuollon yleisestä kehittämisestä ja järjestämisestä vastaavat kunnat.

Lopuksi

- Suurin osa puhdistamoista toimii hyvin
- Ongelmiin pyritään löytämään ratkaisuja
- Tieto puhdistamon toiminnasta ja näytetuloksista on arvokasta
- Yhdyskuntajätevesidirektiivi ja sen toimeenpano kansalliseen lainsäädäntöön tuo uusia vaatimuksia puhdistamoille
- Jätevedenpuhdistamot ovat yhteiskunnalle välttämättömiä laitoksia
- Kiitos hyvästä puhdistamoiden hoidosta!

Yhteystiedot

Lupa- ja valvontaviraston vaihde p. 0295 254 000

Kirjaamo: kirjaamo@lvv.fi

www.lvv.fi

Ympäristöasioiden asiakaspalvelu

Sähköposti: asiakaspalvelu.ymparisto@lvv.fi

p. 0295 256 920

Esityksen pitäjä: Hanna Pohjakallio,
hanna.pohjakallio@lvv.fi

Lupa- ja valvontavirasto

